उच्च सरकारी वकील कार्यालय तुलसीपुरको काम कारबाहीको अवस्थाको विवरण:

उपन्यायाधिवक्ता नगेन्द्र लम्साल

मिति २०८२।९।९

<u>मिति २०८२।५।२४ गतेको आन्दोलनका क्रममा कार्यालय भवन र सवारी साधनमा क्षति:</u>

उच्च सरकारी वकील कार्यालय तुलसीपुरमा मिति २०८२।५।२४ गते अज्ञात समूहबाट तोडफोड, आगजनी र चोरी नोक्सानी हुँदा कार्यालयको चार तले मुख्य भवन, ग्यारेज सहितको दुई तले अतिथि भवन, कार्यालयको पुरानो भवन कर्मचारीले निवासको रुपमा प्रयोग गरेको २ तले भवन, कार्यालय हाता भित्र रहेका शोभा भगवती मन्दिर, शिव मन्दिर, १ वटा सवारी साधन जिप, एक वटा मोटरसाइकल, कार्यालयको भौतिक सामाग्री, मुद्दाका मिसिलहरु र महत्वपूर्ण कागजातहरु, कर्मचारीका मोटरसाइकल, स्कुटर र व्यक्तिगत सामाग्रीहरु नष्ट भएको थियो। कार्यालयमा रहेका प्रशासनिक कागजातहरुको रेकर्ड दुरुस्त राख्ने तथा हराएका तथा जलेर नष्ट भएका कागजातहरुको खोजी गरी प्राप्त हुने अवस्था भए सम्म प्राप्त गरी कार्यालयको प्रशासनिक कागजातहरुको रेकर्ड व्यवस्थापन गर्ने कार्य भइरहेको छ।

<u>भवन मर्मत सम्भार:</u>

1. कार्यालयको सामान्य बजेटबाट केहि कोठमा सिसा मर्मत सम्भार, मेसिनरी र फर्निचर खरिद तथा विभिन्न निकायहरुको सहयोगमा फर्निचर व्यवस्थापन, मिसिल राख्ने दराज व्यवस्थापन, मेसिनरी सामाग्री व्यवस्थापन, बिजुली, इन्टरनेट र टेलिफोन लाइन जडान गरी २०८२ कात्तिक महिनाको तिहार पछि कार्यालयको मुख्य भवनको दोस्रो तलाबाट कार्यालय पूर्ण रुपमा संचालन गरिएको छ । त्यस अघि फर्निचर र मेसिनरी सामानको अभावमा कार्यालयको मुख्य भवन र कार्यालय प्रमुखले भाडामा लिएको निवासबाट कार्यालय सम्बन्धी कामहरु सम्पन्न भएका थिए ।
2. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाबाट क्षतिग्रस्त कार्यालयको मुख्य भवनको दोस्रो तलामा कार्यालय प्रमुखको कार्यकक्षको मर्मत सम्भार, उपन्यायाधिवक्ता कक्षको एट्याच सौचालय मर्मत सम्भार, कार्यालयको दोस्रो र तेस्रो तल्लाका सौचालयहरु मर्मत सम्भार, कार्यालयको तेस्रो तलाको हल र पालो पहरा कक्षको मर्मत सम्भारका लागि लगत इस्टिमेट र नापजाँच गर्ने कार्य गरी भवन मर्मत सम्भारका लागि उच्च सरकारी वकील कार्यालय तुलसीपुरबाट पठाएको प्रस्ताव स्विकार गरी स्विकृत भएको । २०८२ पुस महिना भित्र कोटेशनमा काम शुरु भई सम्पन्न हुने जानकारी प्राप्त भएको।
3. श्री संघीय शहरी विकास तथा भवन निर्माण कार्यालय दाङलाई भवन मर्मत सम्भारका लागि चलानी नं ३२३, मिति २०८२।६।२३ मा पत्राचार गरिएको थियो । श्री संघीय शहरी विकास तथा भवन निर्माण कार्यालय दाङका प्राविधिकले कार्यालयको मुख्य भवन सहित क्षतिग्रस्त संरचनाहरुको इस्टिमेट नाप जाँच गरी यस कार्यालयलाई नेपाल सरकारबाट मर्मत सम्भारका लागि ५० लाख बजेट प्राप्त भएको जानकारी भएको थियो। सोही अनुसार कार्यालयले मर्मत सम्भार गर्नुपर्ने कार्यहरुको प्राथमिकिकरण गरी कार्यलयबाट पत्राचार गरिएकोमा नाप जाँच तथा इस्टिमेट अनुसार श्री संघीय शहरी विकास तथा भवन निर्माण कार्यालय दाङबाट उच्च सरकारी वकील कार्यालय तुलसीपुरको भवन मर्मत सम्भारका लागि मिति २०८२।९।४ गते हिमालय टाइम्स दैनिकमा एक महिनाको सूचना दिई वोलपत्र टेन्डर प्रकाशन भएको छ । २०८२ चैत मसान्तसम्म भवनको मर्मत सम्भार सम्पन्न भइ सक्ने अनुमान गरिएको छ।
4. कार्यालयको पुरानो भवनमा पूर्ण रुपमा सरसफाई गरी पहिलो तलाको नजलेका केहि कोठाहरुमा बिजुली जडान गरी सहायक कर्मचारीलाई काम चलाउ बस्ने प्रबन्ध गरिएको छ।
5. कार्यालयको पुरानो भवन निकै पुरानो भइसकेकाले उक्त भवन डिसमेन्टल गरी कर्मचारीको निवासका लागि नयाँ भवन निर्माणका लागि बजेट ब्यवस्थापन गरी भवन निर्माण गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ।

<u>सवारी साधन:</u>

1. यातायात व्यवस्था कार्यालय तुलसीपुरमा मिति २०८२।५।२४ गते जलेर नष्ट भएको कार्यालयको रा१ब २३२ नम्बरको होन्डा साइन मोटरसाइकलको लगत कट्टा गर्ने काम भएको छ।

2 महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको नाममा दर्ता रहेको कार्यालयको प्रयोगमा रहेको BAB ८६०९ नम्बरको फोर्ड गाडी मिति २०८२।५।२४ गते जलेर नोक्सानी भएकोमा उक्त गाडीको पूर्ण विमा भएकाले ह्रास कट्टि गरी रु १६ लाख ९४ हजार रुपैयाँ सगरमाथा लुम्बिनी ंइन्स्योरेन्स कम्पनीबाट सबै प्रकृया पुरा गरेर प्राप्त हुने भनी दुंइ पक्ष बीच सम्झौता समेत भइसकेको छ। उक्त गाडीको लगत कट्टाको लागि महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा कार्यालयको चलानी नम्बर ४४८, मिति २०८२।८।१० मा पत्राचार गरिएको छ। लगत कट्टा भएको विवरण प्राप्त भएपछि विमाको रकम प्राप्त हुनेछ।

<u>कार्यालय र मिसिल व्यवस्थापन:</u>

- मिति २०८२।५।२५ गते कार्यालयका जल्न र नष्ट हुन बाट बचेका मिसिलहरु, कार्यालयका कागजात र रजिष्ट्ररहरु व्यवस्थापनका लागि सशस्त्र प्रहरी बल बेस क्याम्प तुलसीपुरमा राखेर तथा कार्यालयको सरसफांइमा सशस्त्र प्रहरी टोलीले मिति २०८२।५।२९ र २०८२।५।३० गते दुंइ दिन सम्म निरन्तर सरसफांइमा खटिएर सहयोग गरेको थियो । यसैगरी कार्यालयका बचेका केहि भौतिक सामाग्रीहरु र कागजात सुरक्षित राख्नका लागि मिति २०८२।५।२६ गते सार्ने काममा सेनाको श्री नं. १९ बाहिनी अड्डा, तुलसीपुर दाङले उच्च सरकारी वकील कार्यालय तुलसीपुरका कार्यालय प्रमुख निमित्त सहन्यायाधिवक्ता सहित कर्मचारीले लिएको भाडाको निवासमा सेनाको ट्रकमा सार्ने काममा सहयोग गरेको थियो ।
- सशस्त्र प्रहरी बल बेस क्याम्प तुलसीपुरमा राखिएका मिसिल, कार्यालयको मुद्दाका र प्रशासनिक कागजातहरु र भाडाको भवनमा राखिएका कार्यालयका कागजातहरु २०८२ तिहार पछि कार्यालयमा सार्ने काम गरिएको थियो ।
- यसैगरी भाडाको भवनमा राखिएका कार्यालयका सामाग्रीहरु समेत २०८२ कात्तिक महिनाको अन्तिममा कार्यालयमा सार्ने काम भएको थियो ।
- पुनरावेदन कारबाहीको क्रममा जलेका मिसिलहरु उच्च अदालत तुलसीपुरबाट तोकिएको पुनरावेदन दर्ता गर्ने मिति २०८२ मंसिर २२ गते भित्र पुन मिसिल प्राप्त गरी पुनरावेदन पत्र उच्च अदालत तुलसीपुरमा दर्ता गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ।
- कार्यालयमा राखिएका जलेका मुद्दाका र रिटका मिसिलहरु मातहत सरकारी वकील कार्यालयहरु र सम्बन्धित कार्यालयबाट माग गरी प्राप्त मुद्दाका र रिटका मिसिलहरु अदालतमा बुझाउने काम भइरहेको छ।
- कार्यालयका सम्पूर्ण मिसिलहरु स्क्यान गरी उच्च अदालत तुलसीपुरमा बुझाउने काम भइरहेको छ। मिसिलहरुको स्क्यान गर्नका लागि र सूचना प्रविधि सम्बन्धी कामका लागि जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय प्युठानबाट कम्प्युटर अपरेटर जानकी खड्कालांइ २०८२ मंसिर १ गते देखि ३ महिनाका लागि काजमा सरुवा गरी कामकाजमा लगाइएको छ। यसैगरी रिक्त टांइपिष्ट नायव सुब्बा पदमा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट करारमा सहायक कम्प्युटर अपरेटर राख्न २०८२ मंसिरमा सहमति प्रदान भए पछि २०८२ मंसिर १७ गते देखि सहायक कम्प्युटर अपरेटर पदमा विगतमा जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय डोटीमा कार्यरत तुलसीपुर निवासी दिनेश देवकोटालांइ करारमा नियुक्त गरी कामलांइ तिव्रता दिइएको छ।
- चालू र फैसला कार्यान्वयनका क्रममा रहेका कम संख्यामा मिसिलहरु उच्च सरकारी वकील कार्यालय तुलसीपुरमा नोक्सानी भएको अवस्था छ। उच्च अदालत तुलसीपुरसँग समन्वय गरी उच्च सरकारी वकील कार्यालय तुलसीपुरमा रहेका मिसिलहरु स्क्यान गर्ने तथा मिसिल तयार गर्ने कार्यमा सहयोग गर्न उच्च अदालत तुलसीपुरबाट समेत कर्मचारी मिति २०८२।९।८ गते देखि उच्च सरकारी वकील कार्यालयमा खटाइएको छ।
- मिति २०८२।७।२३ देखि लागू हुने गरी ६० (साठी) दिन भित्र मिसिल कागजातका प्रमाणित प्रतिलिपीहरु लिंइ उच्च अदालतमा उपस्थित हुन भनी उच्च सरकारी वकील कार्यालय तुलसीपुरलांइ समेत सूचनाको जानकारी सहित पत्राचार समेत उच्च अदालत तुलसीपुरबाट भएकाले यस सम्बन्धमा मातहत कार्यालयहरु र सरोकारवाला कार्यालयहरुलांइ मिसिल प्राप्त गर्नका लागि पत्राचार समेत गरिएको अवस्था छ।

- जलेका र नष्ट भएका मिसिलहरु प्राप्त गरी कार्यालयमा अदालतको रेकर्ड अनुसार मिसिल रुजु गरेर व्यवस्थापन गरी २०८२ असार सम्म उच्च अदालतबाट फैसला भएका मुद्दाहरुको पुनरावेदन र दोहोर्याइ पाउँ निवेदनको कारबाही टुङ्गाउन बाँकी रहेका मिसिलहरुको २०८२ माघ मसान्त देखि २०८२ फागुन दोस्रो साता सम्म तीन जना सरकारी वकील हुँदा लाग्ने देखिन्छ । सहन्यायाधिवक्ता सहित दरवन्दी अनुसार ४ जना सरकारी वकील हुँदा छिटो काम सकिने अवस्था रहन्छ।
- कार्यालयमा रहेका प्राप्त हुने दर्ता भएका र पठाउने चलानी भएका पत्रहरु सम्पूर्ण स्क्यान गर्ने गरिएको छ। निर्णय र मस्यौदा समेत स्क्यान भइरहेको छ। जसले गर्दा प्राप्त पत्र र पठाइएका पत्रहरु तथा निर्णय र मस्यौदाको डिजिटलाइजेसन रेकर्ड ब्यवस्थित गर्ने काम भइरहेको छ।
- कार्यालयमा रहेको नयाँ खरिद गरिएको अटोमेटिक स्क्यानरको सहयोगमा छिटो समयमा हाल मिसिलहरु स्क्यान भइरहेकोमा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयले प्रत्येक मातहत कार्यालयमा अटोमेटिक स्क्यानर खरिद गर्न लगाइ स्क्यान गर्नका लागि जनशक्ति तोक्न लगाइ मिसिलका महत्वपूर्ण कागजातहरु सिएमएस सफ्टवयेरमा अपलोड गर्न लगाउन तथा सम्पूर्ण मिसिलका कागजातहरु तथा निर्णयहरु स्क्यान गर्ने कार्य गरेमा कार्यालयको डिजिटलाइजेसन रेकर्ड दुरुस्त भइ कार्यालयको काम कारबाही प्रभावकारी बनाउन मद्दत गर्छ।
- कार्यालयको वेभसाइटलाइ अपडेट गरी दुरुस्त राखिएको छ।
- २०८२ मंसिर महिना सम्मको मुद्दाको मासिक प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।
- कार्यालयको जलेर, लुटपाट भएर र चोरी भएका सामाग्रीहरुको विवरण तयार गरी मिनाहा प्रकृयाका लागि जिल्ला प्रशासन कार्यालय दाङमा विवरण पठाइएको छ।
- कार्यालयको तोडफोड र नोक्सानी सम्बन्धमा इलाका प्रहरी कार्यालय तुलसीपुरमा जाहेरी दर्ता गरिएकोमा प्रहरीबाट अनुसन्धान कार्य जारी रहेको छ।

<u>कार्यालय परिसरमा रहेको शोभाभगवती मन्दिर र शिव मन्दिरको संरक्षण सहित शोभाभगवती मन्दिरको गुठीको जग्गा संरक्षण सम्बन्धमा:</u>

- कार्यालय परिसरमा रहेको शोभाभगवती मन्दिर र शिव मन्दिर परिसरको मर्मत सम्भार आवश्यक रहेको छ।
- उच्च सरकारी वकील कार्यालय तलसीपुरबाट संरक्षित कार्यालय हाता भित्र रहेको शोभा भगवती मन्दिरको नाममा रहेका जग्गाहरु अतिक्रमण भएकाले उक्त जग्गाहरु संरक्षण सम्बन्धमा मिति २०८२।५।१९ गते सम्पन्न उच्च सरकारी वकील कार्यालय तुलसीपुर तहको समन्वय समितिको वैठकमा समेत छलफल गरी निर्णय गरिएको छ। मिति २०८२।५।४ गते शोभा भगवती मन्दिरको नाममा रहेका जग्गाहरु संरक्षण, व्यवस्थापन र उपयोग सम्बन्धमा तुलसीपुर उपमहानगरपालिका र उच्च सरकारी वकील कार्यालय तुलसीपुरबीच सम्झौता समेत भएको छ। जग्गा संरक्षण सम्बन्धमा तुलसीपुर उपमहानगरपालिका र सरोकारवाला निकायसँग समन्वय र सहयोग लिनुपर्ने अवस्था रहेको छ।
- मन्दिरको जग्गामा तुलसीपुर खानेपानी उपभोक्ता तथा सरसफाइ संस्थाले खानेपानी ट्याङ्की निर्माण गरेकाले मन्दिरको संरक्षणको लागि उपभोक्ता समिति नेतृत्वसँग वार्षिक रुपमा रकम सम्झौता गरी मन्दिरको संरक्षणका लागि रकम उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा पटक पटक उच्च सरकारी वकील कार्यालय तुलसीपुरमा मिति २०८२।५।२४ गते जेन जी आन्दोलन अघि वार्ता भइ दुइ पक्ष बीच सम्झौता गर्ने सम्बन्धमा वार्ता सम्पन्न भएको थियो । उक्त संस्थासँग वार्ता गरी सम्झौता गर्नुपर्ने अवस्था रहेको छ।
- यातायात व्यवस्था कार्यालय तुलसीपुरबाट मन्दिरको जग्गा उपभोग गरे वापत सम्झौता अनुसार उठाउन बाँकी रहेको रकम माग गर्नका लागि ताकेता गर्नुपर्ने अवस्था रहेको छ।

कार्यालय संचालनका लागि विभिन्न निकायबाट प्राप्त सामाग्रीहरुको सहयोगको विवरण:
२०८२ भाद्र २४ गतेको नोक्सानीमा परी कार्यालयको एक थान ल्यापटप कर्मचारीले घरमा लगेकाले जोगिएको थियो । अन्य सम्पूर्ण मेसिनरी सामाग्रीहरु नष्ट भएका थिए । फर्निचरतर्फ समेत एक थान अफिस टेवुल, दुइ थान स्टिल दराज र एक थान स्टिलको र्याक सहित केहि सामाग्रीहरु मात्र प्रयोग गर्न सकिने अवस्थामा रहि कार्यालयमा जोगिएका थिए । अन्य सम्पूर्ण मेसिनरी र फर्निचर सहितका

सामाग्रीहरु नष्ट भएका थिए । यस अवस्थामा विभिन्न निकायमा सहयोगका लागि पत्राचार र समन्वय गरी प्राप्त सहयोग र कार्यालयको बजेटबाट खरिद गरिएका सामाग्रीहरुको विवरण निम्नानुसार रहेको छ:

1. कार्यालयको बजेटबाट नयाँ खरिद गरिएका मेसिनरी सामाग्रीहरुमा पानी तान्ने मोटर थान १, डेस्कटप कम्प्युटर थान १, क्यानन प्रिन्टर थान १, प्रिन्टर, फोटोकपी र स्क्यानर सहितको थान १, क्यानन स्क्यानर थान २, एक्सटर्नल हार्ड डिस्क थान १, एल साइजको कार्यालय प्रमुख सहन्यायाधिवक्ताको लागि टेवुल थान १, अफिस चियर थान ४, ह्याङ्गर थान १ र अफिस स्टिलको दराज थान ३ खरिद गरिएको थियो ।
2. लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट उच्च सरकारी वकील कार्यालय तुलसीपुरको कार्यालय व्यवस्थापनका लागि पाँच लाख रकम प्राप्त भएको थियो । उक्त रकमबाट अफिस टेवुल थान ५, अफिस दराज थान २, अफिस चियर थान ४, ह्याङ्गर थान ३, डेस्कटप कम्प्युटर थान २ र ल्यापटप थान १ गरी रु ४,९९,४२७। को खरिद गरिएको थियो ।
3. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाबाट उच्च सरकारी वकील कार्यालय तुलसीपुरलाई २ वटा डेस्कटप कम्प्युटर, २ वटा प्रिन्टर, १ वटा स्क्यानर, २ वटा स्टिल दराज, २ वटा रिभलभिङ अफिस कुर्सी र २ वटा प्लास्टिक कुर्सी प्राप्त भएको छ ।(तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाबाट हस्तान्तरण फारम प्राप्त नभएकाले जिन्सीमा आम्दानी बाँध्न बाँकी रहेको ।)
4. दंगीशरण गाउँपालिका दाङबाट पानी पिउने फिल्टर मेसिन १२ लिटको थान १ रु २४८६०। को र १ वटा प्रिन्टर रु १९७७५। को प्राप्त भई जिन्सीमा आम्दानी बाँधिएको छ।

मातहत सरकारी वकील कार्यालयहरुबाट प्राप्त सामाग्रीहरु (जिन्सीमा आम्दानी बाँधिएको)

1. जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय प्युठानबाट १ वटा डेस्कटप कम्प्युटर र १ वटा प्रिन्टर।
2. जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय रोल्पाबाट १ वटा डेस्कटप कम्प्युटर।
3. जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय रुकुम (पूर्वि भाग) बाट १ वटा अटोमेटिक स्क्यानर र १ वटा दुवै तर्फ प्रिन्ट हुने प्रिन्टर।

अन्य सरकारी वकील कार्यालयहरुबाट प्राप्त सामाग्रीहरु (जिन्सीमा आम्दानी बाँधिएको)

1. जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय सल्यानबाट १ वटा सोफासेट र ४ वटा टि टेवुल ।
2. जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय रुकुम पश्चिमबाट २ वटा रिभल्भिङ अफिस कुर्सी ।
3. जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय दैलेखबाट १ वटा डेस्कटप कम्प्युटर ।
4. जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय जुम्लाबाट १ वटा अफिस टेवुल, १ वटा सोफा सेट र १ वटा टि टेवुल ।

मिसिल तयारीका लागि फोटोकपी पेपर र कार्टेज सहयोग प्राप्त विवरण

1. श्री जनताको तटबन्ध कार्यक्रम, फिल्ड कार्यालय, लमही, दाङ ३२ रिम फोटोकपी पेपर र ६ वटा कार्टेज ।
2. श्री सामाजिक विकास डिभिजन कार्यालय तुलसीपुर, दाङ २० रिम फोटोकपी पेपर ।
3. श्री मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय लुम्बिनी प्रदेश, राप्ती उपत्यका, दाङ २० रिम फोटोकपी पेपर ।

यस वाहेक कार्यालय व्यवस्थापनका लागि विभिन्न निकायहरुमा सहयोगका लागि पत्राचार र समन्वय गरिएकोमा ती कार्यालयहरुलाई ताकेता गर्नुपर्ने अवस्था छ। कार्यालयलाई पुरानै स्वरुपमा ल्याउन पर्याप्त फर्निचर, मेसिनरी सामाग्री, कार्यालय व्यवस्थापन र कर्मचारीको नयाँ आवास भवन निर्माणका लागि थप बजेटका लागि महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय मार्फत नेपाल सरकारसँग बजेटका लागि पहल गर्नुपर्ने देखिन्छ।